

POSLOVNI STUDIJI

Koliko vrijedi MBA diploma?

Master of Business Administration diplome koje izdaju popularne poslovne škole stječu sve više poklonika i u Hrvatskoj. Iako ih čeka dug put do postizanja statusa kakav imaju ugledne MBA škole u SAD i Europi, poslovnih je škola sve više, a interes ne opada

PIŠE FRENKI LAUŠIĆ
FOTOGRAFIJE ISTOCKPHOTO

Zvanje Magistra poslovnog upravljanja, odnosno MBA, tek je jedno u nizu poslovnih smjerova na našim fakultetima. No čak i oni koji nemaju MBA profil također imaju dobru "produ". Prema posljednjim podacima, dvogodišnji MBA studiji (inače mogu trajati od jedne do četiri godine) koštaju do devet i pol tisuća eura, a polaznika ne manjka. Veleučilište za ekonomiju poduzetništva, CBA poslovna škola, Međunarodna poslijediplomska škola za poslovno upravljanje, Američka visoka škola za menadžment i tehnologiju, Zagrebačka škola ekonomije i menadžmenta, Zagrebačka škola za menadžment, Visoka škola za poslovanje i upravljanje "Baltazar Adam Krčelić" (Zaprešić), Visoka poslovna škola (Višnjan), samo su neke od poslovnih škola koje smo nasumce izabrali, a koje pružaju različite razine poslovnog znanja, različite potvrde i certifikacije programa, a shodno tome i različite cijene školovanja. Naravno, najviše se rasprava svugdje u svijetu vodi o tome koliko su škole sposobne "stvoriti" menadžera, a dodatne rasprave vezane za našu zemlju tiču se i u kojoj mjeri su naše MBA diplome "ovjerene" kod međunarodnih udruga elitnih poslovnih škola.

PONUĐA SMJEROVA

Dvije najjače takve svjetske udruge, AACSB (The Association Collegiate to Advance Schools of Business) i EQUIS (European Quality Improvement System), izdaju, naime, posebne akreditacije za MBA poslovne

škole, a postoji i sustav bodovanja za svaki program. Na primjer, četverogodišnji studij za zvanje stručni prvostupnik ekonomije na Zagrebačkoj školi ekonomije i menadžmenta nosi 240 ECTS bodova, dok jednogodišnji specijalistički diplomski MBA program za stjecanje znanja specijalist poslovne administracije (MBA), nosi 60. Problem je i to što ni jedan ekonomski fakultet u Hrvatskoj nije član neke svjetske udruge koja dodjeljuje akreditacije za MBA studije, tako ni studenti nemaju tu statusnu oznaku. Najpopularniji smjerovi u poslovnim školama su menadžment, financije, bankarstvo, marketing, odnosi s javnošću, ali i turizam, a sve je veći interes i za računovodstvo i reviziju, kao i za menadžment informacijskih sustava. Uostalom, moderne MBA poslovne škole i nastale iz škola za računovodstvo i reviziju, pa se ovaj trend rasta interesa za te sektore može shvatiti i kao "povratak korijenima". Suvremeni financijski kapitalizam ionako je "pao" upravo na kvaliteti *old fashioned* bankarstva, beskompromisnog računovodstva i revizije. Djelomično u tom duhu ove je godine engleski novinar Philip Delves Broughton objavio knjigu "What They Teach You at Harvard Business School - My Two Years Inside the Cauldron of Capitalism" (Čemu vas uče na HBS-u - dvije godine u grotnu kapitalizma). On je proveo dvije godine na tom MBA studiju i zamjerio im upravo to što HBS studente uči vještina-

HARVARD BUSINESS SCHOOL Britanski novinar Phillip Broughton zamjera im što odgajaju "vođe koji će mijenjati svijet" umjesto da ih uče računovodstvu i financijama

ekonomski fakultet u Hrvatskoj nije član neke svjetske udruge koja dodjeljuje akreditacije za MBA studije...

ma kojima moraju ovladati kao lideri koji "žele voditi i mijenjati svijet", umjesto da im ponudi dobre osnove računovodstva i financija te ih uputi u vještine kvalitetnog "menadžiranja". HBS-ov studij temelji se uglavnom na *case study* modelu u kojem studenti uče kako se suočiti i riješiti unaprijed postavljene probleme, dok je jedna od glavnih zadaća modernog menadžera anticipirati i artikulirati probleme koji dolaze u budućnosti.

ISPLATIVOST STUDIRANJA

MBA poslovni studiji dragocjeni su i zbog sklapanja veza s poslovnom i stručnom zajednicom, jer sve škole za predavače i instruktore nastoje dovesti zvučna akademska i poslovna imena, te se u okviru *case study* programa radi s najboljim kompanijama. Đuro Njavro, dekan Zagrebačke škole ekonomije i menadžmenta, Darko Tipurić, dekan Ekonomskog fakulteta u Zagrebu i Mijo Vrhovski, dekan Veleučilišta Vern, slažu se da će interes za MBA studije kod nas i dalje rasti, a da konkurencija i specijalizacija među školama može samo doprinijeti kvaliteti studiranja. Jer kvaliteta škola u tranzicijskim zemljama niža je nego u SAD-u i EU. U tim se državama još uvijek "studira uz rad", dok je na Zapadu normalno uzeti dvije godine za studij. U tranzicijskim zemljama to se još smatra "luksuzom" i pitanje je kada će kod nas takav rizik postati isplativ.

Upravo je "izračun isplativosti" MBA studija jedan od kriterija temeljem kojeg vodeći svjetski financijski mediji rade ljestvice naj-

boljih studija. Svoja istraživanja stalno provode Financial Times, Forbes, The Economist, Business Week, Wall Street Journal, The Times i The Guardian. Financial Times kao glavni kriterij uzima prosječnu zaradu koju u kompanijama donose MBA studiji po završetku školovanja te taj parametar kombiniraju s povećanjem plaće. Sukladno tome, zadnje istraživanje FT-a je pokazalo kako je najbolja poslovna škola University of Pennsylvania, Wharton, koja donosi prosječnu plaću od 160 tisuća dolara godišnje, odnosno povećanje plaće od 132 posto. Slijede Columbia Business School, Harvard Business School, Stanford University GSB te London Business School. Forbes, pak, kao kriterij uzima cijenu studiranja i broj godina za isplatu investicije, pa je na osnovi tih odrednica prvo mjesto zauzeo Dartmouth iz Hanovera sa školarinom od 115 tisuća dolara i "povratom investicije" u 3,6 godina. Potom slijedi Stanford sa 102 tisuće dolara i povratom u roku od 3,7 godina, Harvard (94.000, 3,9), Virginia (94.000, 3,9) te Pennsylvania (82.000, 3,9). Tek će se za desetak godina i u slučaju hrvatskih poslovnih škola moći raditi slične

analize, a do tada svakom budućem menadžeru koji želi steći MBA diplomu savjetujemo da dobro prouči sve odrednice poslovnih škola u Hrvatskoj i odluči se za onu koja mu u području poslovnog interesa, kvaliteti znanja, akreditaciji škole i ostvarivanju poslovnih veza omogućuje maksimiziranje obrazovne investicije. ■

5 najboljih na svijetu

Ovako je prema kriterijima visine i povećanja plaće Financial Times rangirao najbolje poslovne škole na svijetu:

Škola	prosječna plaća:	160.000 USD/godišnje	povećanje plaće:	132%
Wharton	prosječna plaća:	150.000 USD/godišnje	povećanje plaće:	144%
Columbia Business School	prosječna plaća:	135.000 USD/godišnje	povećanje plaće:	115%
Harvard Business School	prosječna plaća:	167.000 USD/godišnje	povećanje plaće:	118%
Stanford University GS	plaća:	135.000 USD/godišnje	povećanje plaće:	122%
London Business School				